

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญหลักในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม กระบวนการจัดการศึกษามีความจำเป็นมากในการพัฒนามนุษย์ ซึ่งจากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2579) ได้กล่าวถึงแนวคิดสำคัญในการจัดการศึกษา ที่เป็นหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ ลดลงโดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3)การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 79-93)

ในขณะที่แผนการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดนโยบายเพื่อให้สอดคล้องตอบรับกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12(พ.ศ.2560-2579) โดยเน้นกระบวนการต่างๆ ได้แก่ 1) ความทั่วถึงในการให้บริการการศึกษา 2) การใช้สื่อ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา 3) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา

- 1) ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา
- 2) ผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนรองรับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ
- 3) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม 4) ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต และ 5) พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ การศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : 15)

จากแผนพัฒนาทั้งสองฉบับให้ความสำคัญในเรื่องกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาการศึกษาก้าวหน้าขึ้นคือการพัฒนาคุณภาพของครูควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาที่เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา

นวัตกรรมการเรียนรู้เป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้กระบวนการจัดการศึกษามีคุณภาพ ซึ่งพยัต วุฒิรงค์ (2557 : 9) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมนั้นเป็นแนวคิด วิธีการ การกระทำหรือสิ่งใหม่ที่น่าสนใจซึ่งความเปลี่ยนแปลงในสังคม หรือนำมาเพื่อปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม โดยลักษณะของนวัตกรรมที่ดีควรเป็นเรื่องที่เกิดจากความคิด เป็นเรื่องของการคิดที่ถูกต้อง นอกจากนี้ นวัตกรรมที่ดีต้องคำนึงถึงการรวบรวมความฉลาดของทรัพยากรในองค์กรด้วย (พรณี สวนเพลง, 2552 : 63) อย่างไรก็ตามนวัตกรรมเป็นสิ่งที่อาจสร้างขึ้นมาเพื่อขจัดสิ่งที่บกพร่องให้หมดลงหรืออาจเป็นการนำส่วนที่บกพร่องนั้นมาพัฒนาให้มีความสมบูรณ์หรือดีขึ้นกว่าเดิม กระบวนการสร้างหรือการพัฒนา นวัตกรรมนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและทดลองปฏิบัติจนเป็นที่แน่ชัดในเรื่องของการนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี เนาวนิตย์ สงคราม (2556 : 92) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการสร้างนวัตกรรมให้เป็นนวัตกรรมที่สมบูรณ์ ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างนวัตกรรม ซึ่งต้องประกอบไปด้วย การสร้างทีม ซึ่งการสร้างทีมให้ประสบความสำเร็จต้องพิจารณาคัดเลือกสมาชิกโดยดูจากความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ในการทำงาน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของสมาชิกในทีมว่ามีความรู้และความสามารถแตกต่างและถนัดในด้านใด ต้องมีการประเมินความรู้ความสามารถของทีมด้วย การสร้างแรงจูงใจ เป็นวิธีการที่จะทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีความเต็มใจในการใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ 2) การกำหนดหัวข้อที่สนใจ เน้นความสัมพันธ์ในเรื่องการเรียนการสอนหรือความสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน 3) การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความคิดเห็น เป็นการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ของตนให้บุคคลในทีมรับรู้และร่วมกันระดมแนวคิดในการสร้างนวัตกรรม 4) การวางแผนสร้างนวัตกรรม ซึ่งเริ่มจากการร่วมกันเขียนโครงงาน โดยใช้ความรู้ หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบ 5) การดำเนินการสร้างผลงานนวัตกรรม ตามแนวคิดหรือรูปแบบที่ได้คิดไว้ในทีม โดยผลงานที่สร้างขึ้นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญต่างๆ เช่น ภาวะผู้นำ ทักษะในการแก้ปัญหาการทำงานอย่างเป็นระบบ 6) การทดลองใช้ผลงานนวัตกรรม คือ การนำผลงานนวัตกรรมไปทดลองใช้

กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 7) การนำเสนอผลงานนวัตกรรม เป็นการนำเสนอผลงานที่ผ่านการทดลองใช้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับฟังหรือเผยแพร่สู่สาธารณชน และ 8) การประเมินผล เป็นขั้นตอนในการสรุปผลโดยเป็นการประเมินร่วมกันจากผู้เชี่ยวชาญจากทีมงานอื่นๆ หรือสาธารณชนเพื่อเป็นการสะท้อนและปรับปรุงผลงานให้มีคุณค่ามากขึ้น

การสร้างนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ครูให้ความสำคัญและเล็งเห็นประโยชน์ของการสร้างและใช้นวัตกรรมในการพัฒนาการศึกษา คือ การจัดการความรู้หรือองค์ความรู้ของครู ในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (Knowledge Management) เป็นกระบวนการที่จะสร้างสรรค์และกระตุ้นให้ครูในองค์กรสร้างและพัฒนานวัตกรรม ซึ่งวิจารณ์ พานิช (2549 : 3) ได้กล่าวถึงการจัดการความรู้ เป็นการรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูล มีการแบ่งปันความรู้ (knowledge sharing) ซึ่งเป็นเผยแพร่ความรู้เพื่อประโยชน์ สิ่งสำคัญที่ทำให้การจัดการความรู้เกิดประสิทธิภาพในองค์กรนั้นๆ คือ คน เพราะเป็นเสมือนแหล่งความรู้ รวมทั้งเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของความรู้ แต่กระบวนการเป็นขั้นตอนเพื่อนำความรู้ไปให้ผู้ใช้ในการปรับปรุงนวัตกรรม เวนนิศย์ สงคราม (2556 : 5) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้มี 4 ด้าน คือ 1) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation หรือ Knowledge Generation) เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาหรือสร้างความรู้ใหม่ขึ้น ความรู้เกิดขึ้นเมื่อคนทำงานด้วยกันในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น มีการสร้างความร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) การประมวลความรู้ (Knowledge Codification) เป็นการจัดความรู้ให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ และนำไปประยุกต์ใช้อย่างสะดวก 3) การเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Distribution) มีการเผยแพร่หรือแบ่งปันความรู้ทั่วทั้งองค์กรและภายนอกองค์กร และ 4) การใช้ความรู้ (Knowledge Utilization) เป็นการประยุกต์ความรู้เพื่อสร้างความสามารถและนำไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งสอดคล้องกับ มาร์ควาร์ด (Marquardt, 1997 อ้างถึงใน ศรินทิพย์ ธิดิพงษ์ฉวี, 2552 : 35) ได้นำเสนอวิธีการจัดการความรู้ไว้ 4 ขั้นตอนเช่นกัน คือ 1) การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) เป็นการเฝ้าหาความรู้ซึ่งอาจได้มาจากการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ 2) การเก็บความรู้ (Knowledge Creation) เป็นกระบวนการที่ผ่านการสังเคราะห์ความรู้พัฒนาเป็นความรู้ใหม่ 3) การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (Knowledge Storage and Retrieval) มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกต่อการสืบค้นข้อมูลได้อย่างทันทั่วถึง และ 4) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (Knowledge Transfer and Utilization) เป็นการส่งมอบความรู้ที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ต่อองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบด้วยสถานศึกษาจำนวน 126 แห่ง มีผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 1,167 คน ซึ่งบุคลากรดังกล่าวส่วนมากอยู่ใกล้ชิดและส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนและชุมชนโดยรอบ จึงมีความจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยน

บทบาทหรือแนวทางในการจัดการองค์ความรู้ของตนเองให้สนองต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สมควรอย่างยิ่งในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กว่าองค์กรอื่น ๆ จึงเป็นแนวคิดที่น่าสนใจและน่าศึกษาค้นคว้าเพื่อการเสริมสร้างและขยายองค์ความรู้ และนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาองค์กรและการจัดการศึกษาหรือสังคมโดยรวม โดยปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการความรู้นั้นสาเหตุเกิดจากการถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคลกับสถานศึกษา เป็นไปในลักษณะไม่แบ่งปันความรู้ เมื่อส่งคนเข้ารับการอบรมสัมมนา หลังจากกลับมาก็เก็บความรู้ไว้คนเดียว ปัญหาที่เกิดจากการจัดเก็บความรู้ของสถานศึกษาซึ่งจัดเก็บไว้หลายแห่ง หลายรูปแบบ กระจัดกระจาย ขาดการรวบรวมเป็นหมวดหมู่ ปัญหาที่เกิดจากการไม่นำความรู้ของสถานศึกษามาสร้างบรรยากาศในการแข่งขันหรือก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ปัญหาการไม่นำความรู้ภายนอกมาปรับปรุงใช้ ปัญหาจากการนำความรู้มาใช้ในสถานศึกษาแต่ไม่สอดคล้องกับบริบทในการปฏิบัติ จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่าสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนทุกคนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการรับรู้และรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และทันสมัยเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ที่มีต่อองค์กร และมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารและครูสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการจัดการความรู้ในสถานศึกษา และนำไปสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดการความรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. การจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ของครูกับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง มีทิศทางบวก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 1,041 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2550 : 189) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 278 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร 2 ตัว ดังนี้
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการความรู้ ประกอบด้วย 4 ตัวแปร
 - 2.1.1 การแสวงหาความรู้
 - 2.1.2 การสร้างความรู้

2.1.3 การแบ่งปันความรู้

2.1.4 การนำความรู้ไปใช้

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย 4 ตัวแปร

2.2.1 การกำหนดกรอบแนวคิด

2.2.2 การสร้างต้นแบบนวัตกรรม

2.2.3 การทดลองใช้นวัตกรรม

2.2.4 การเผยแพร่วัตกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากความรู้ในการปฏิบัติงาน และประสบการณ์การทำงานของครูในสถานศึกษา แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วนำไปรวบรวมสังเคราะห์ความรู้ภายในสถานศึกษาให้เป็นระบบใหม่ เพื่อที่จะเป็นความรู้ของสถานศึกษา และสามารถนำเอาความรู้ออกมาใช้งานได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเผยแพร่ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยอาศัยกระบวนการจัดการความรู้ดังนี้ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปใช้

1.1 การแสวงหาความรู้ หมายถึง การที่ครูมีการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อให้ครูได้จัดทำเนื้อหาความรู้ให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นความรู้ที่สามารถเพิ่มคุณค่า สร้างสรรค์พัฒนาองค์กรทั้งภายในและภายนอกองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

1.2 การสร้างความรู้ หมายถึง การที่ครูมีการสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นมาใหม่โดยผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การระดมความคิดของบุคคล นำความรู้สังเคราะห์และพัฒนาเป็นความรู้ใหม่เป็นนวัตกรรมขององค์กร มีระบบสารสนเทศเป็นปัจจัยสนับสนุนให้องค์กร

1.3 การแบ่งปันความรู้ หมายถึง กระบวนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเผยแพร่กระจายและถ่ายทอดความรู้ของครู ทั้งความรู้ที่แฝงในรูปของประสบการณ์หรือความรู้ที่เปิดเผยในรูปของสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์และสื่อต่าง ๆ หรือเอกสาร นำมาจัดหมวดหมู่เป็นสารสนเทศ เพื่อง่ายต่อการค้นหาและส่งมอบได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง นำมาใช้ประโยชน์ได้ทันตามต้องการ

1.4 การนำความรู้ไปใช้ หมายถึง การที่ครูสามารถเข้าถึงความรู้จากคลังความรู้ของสถานศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ ประยุกต์ใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้น มีการขยายผลยกระดับความรู้ความสามารถให้สูงขึ้นและเพิ่มขีดความสามารถของครูในสถานศึกษา

2. นวัตกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดหรือการกระทำใหม่ที่ครูสร้างขึ้นโดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการทางความคิดมีการได้ตรง วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและสามารถนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อสถานศึกษา โดยอาศัยกระบวนการดังนี้ การกำหนดกรอบแนวคิด การสร้างต้นแบบนวัตกรรม การทดลองใช้นวัตกรรม และการเผยแพร่วัตกรรม

2.1 การกำหนดกรอบแนวคิด หมายถึง การที่ครูมีการรวบรวมความรู้ แนวคิดและทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เทคนิค และความคิดเห็นของตนให้บุคคลในทีมรับรู้ และร่วมกันระดมแนวคิดเป็นกรอบความคิดในการสร้างนวัตกรรมให้เหมาะสมกับสถานศึกษา และสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

2.2 การสร้างต้นแบบนวัตกรรม หมายถึง การที่ครูมีการกรองความคิดของทีมในสถานศึกษา แล้วนำมาออกแบบเป็นเครื่องมือที่ต้องใช้พัฒนาการสร้างต้นแบบของนวัตกรรม โดยก่อนนำไปทดลองใช้นวัตกรรมต้นแบบต้องหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและสื่อความหมาย การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอย่างเป็นระบบ

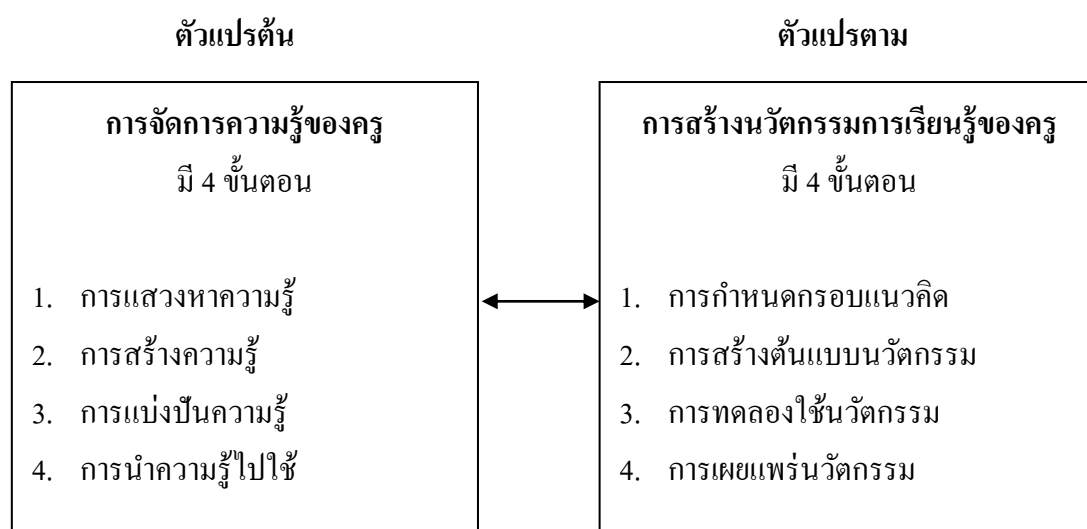
2.3 การทดลองใช้นวัตกรรม หมายถึง การที่ครูมีการนำผลงานนวัตกรรมไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นการทดลองโดยการนำไปใช้จริง ก่อนเริ่มใช้นวัตกรรม เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และลดข้อผิดพลาดเมื่อมีการดำเนินการใช้นวัตกรรม

2.4 การเผยแพร่วัตกรรม หมายถึง การที่ครูมีการนำนวัตกรรมไปขยายผลเพื่อให้ผู้อื่นทดลองใช้ และการประเมินผลการใช้นวัตกรรม เพื่อเป็นการสะท้อนและปรับปรุงนวัตกรรมให้มีคุณค่ามากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีมาร์ควอร์ด (Marquardt, 1996 อ้างถึงใน ศรินทิพย์ ธิดิพงษ์ฉวี, 2552 : 35) ทิวานา (Tiwana, 2000 อ้างถึงใน จุฬาลักษณ์ เตชะวัฒนะกิจกุล, 2555 : 28-29) มาราลิ (Marali, 2001 อ้างถึงใน วิลาวัลย์ มากุ้ม, 2549 : 106) พรอบส์ (Probst, 2002 อ้างถึงใน เนาวนิตย์ สงคราม, 2556 : 7) น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : 16-31) สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน (2548 : 85) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548 : 12) ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2549 : 78-82) วิจารย์

พานิช (2549 : 104) บุญดี บุญญากิจ (2549 : 54) เจษฎา นกน้อย (2552 : 42) และพรณี สวนเพลง (2552 : 45) ได้ตัวแปรสำหรับการวิจัย 4 ตัวแปร ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 21 อ้างถึงใน มณฑา จำปาเหลือง, 2557 : 262-263) ถวัลย์ มาศจรส (2547 : 144 อ้างถึงใน มณฑา จำปาเหลือง, 2557 : 261) พรณี สวนเพลง (2552 : 66) วุทธิศักดิ์ โกชนกุล (2554 : 41) สุขชัย หล่อโลหการ และคณะ (2555 : 10) พิชรพรรร พึ่งนิล (2555) และเนาวนิตย์ สงคราม (2556 : 92) ได้ตัวแปรสำหรับการวิจัย 4 ตัวแปร ได้แก่ การกำหนดกรอบแนวคิด การสร้างต้นแบบนวัตกรรม การทดลองใช้นวัตกรรม และการเผยแพร่รววัตกรรม ผู้วิจัยได้นำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างของการจัดการความรู้กับการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในหน่วยงานของตน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรให้พัฒนามากยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบแนวทางการจัดการความรู้ที่เหมาะสมต่อการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและยกระดับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น